

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze bakalářské práce

**Zhodnocení uplatnění 2. rozvojové osy Programu rozvoje
venkova ve vybraném regionu**

Simona Podrábská

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřena na Program rozvoje venkova v České republice v období 2007 – 2013 s podrobnějšími ukazateli osy II. Předkládá přehled výsledků vykazujících narůstající počet zemědělských uživatelů v litoměřickém regionu prostřednictvím evidenčního systému LPIS a navýšení podaných žádostí, dále přehled finančních prostředků z jednotlivých dotačních titulů z osy II a jednotné platby na plochu (SAPS) týkající se přímých plateb. Tato finanční podpora zajišťuje českým zemědělcům lepší podmínky pro zemědělské postupy, vede k šetrnému zacházení s životním prostředím a péčí o krajinu. Agroenvironmentální opatření převážně přispívá k rozvoji ekologického zemědělství, případně integrované produkce, ke zvyšování množství kvalitních a bezpečných potravin.

V této práci jsou prezentovány základní údaje Společné zemědělské politiky Evropské unie a její postupné reformy. Práce se rovněž zabývá vývojem zemědělství v České republice po vstupu do Evropské unie a přechodem na tržní hospodářství.

Hlavním cílem nového opatření pro následující pětileté období, chystané pro roky 2015 – 2020, je plynulé navázání na předešlé období, které má již zavedený systém, a také nastavené rovné podmínky pro všechny členské státy.

Klíčová slova: Společná zemědělská politika, Program rozvoje venkova, přímé platby, EAFRD, AEO, LPIS

2. Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je zhodnocení druhé rozvojové osy Programu rozvoje venkova (dále jen PRV) ve vybraném regionu. Vlastní práce je zaměřena na charakteristiku litoměřického regionu, který je specifický svou různorodou krajinou a úrodnou zemědělskou půdou, a na zhodnocení osy II, která je zaměřena na zlepšování životního prostředí a krajiny. Litoměřicko je vnímáno širokou veřejností jako „Zahrada Čech“. Zemědělci zde využívají veškerých dotačních titulů pro svou zemědělskou produkci.

Teoretická část popisuje pojem „Společná zemědělská politika Evropské unie a rozvoj venkova“, od vzniku přes problémy, se kterými se potýkala během reformy. Literární rešerše vychází z odborné literatury, dokumentů, publikací, periodik a internetových zdrojů.

Praktická část je zpracována na základě analytických poznatků s využitím dotačních titulů osy II PRV, metodických postupů a zjištěných výsledků v růstu zemědělských uživatelů, jejich obhospodařovaných ploch a vyplacených dotací. Při zpracování bakalářské práce jsem vycházela z interních zdrojů získaných z databáze SAP Státního zemědělského intervenčního fondu a interních statistických dat v LPISu, pro mne dostupných informací, neboť jsem pracovníkem Státního zemědělského intervenčního fondu, Oddělení příjmu žádostí a LPIS v Litoměřicích. Dále jsem absolvovala konzultace se zaměstnanci Ministerstva zemědělství, Státního zemědělského a intervenčního fondu a s odbornou zemědělskou veřejností.

V závěru práce je provedeno celkové zhodnocení SZP a komplexní pohled na litoměřický region. Zhodnocení osy II Programu rozvoje venkova, která viditelně vykazuje v uvedeném období 2007 – 2013 zvyšující se nárůst zemědělců o dotace. Provedením analýzy v této bakalářské práci je přehled o stavu zemědělských uživatelů, jejich obhospodařované půdě a získaných dotací za sledované období.

5. Závěr

Společná zemědělská politika Evropské unie byla zpočátku silně orientována pouze na produkci. Forma dotační politiky natolik motivovala zemědělce k výrobě komodit, a to bez ohledu na odbyt, avšak nevěnovala se péči o krajinu. Systém vyplácení podpor byl navíc finančně velice nákladný a dlouhodobě nezvladatelný. Proto na řadu přišly reformy v zemědělství a začlenil se pojem venkov. Hlavními tématy Společné zemědělské politiky se staly nové priority a pojmy jako konkurenceschopnost, životní prostředí a diverzifikace hospodářství venkova.

Reforma začala v samotných základech. Nově byla postavena na dvou pilířích. Náplní I. pilíře je zaměření na zemědělskou produkci, avšak dotační systém je směřován na podporu trhu a příjmové úrovně. Úkolem II. pilíře je rozvoj venkova jako celku posílení vztahu mezi zemědělskou výrobou a životním prostředím, zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, zvýšení konkurenceschopnosti pro vznik nových pracovních podmínek na venkově, podpora rozmanitosti hospodářství a zaměření na podporu dobrých životních podmínek zvířat.

Čeští zemědělci čelí nerovné konkurenci od farmářů z ostatních členských států EU, kteří stále získávají vyšší přímé platby, ačkoli náklady na mnohé vstupy se postupně srovnávají. Dalším specifickým českého zemědělství je zastaralost vybavení, budov a používaných technologií. Nejsou hotové pozemkové úpravy a nejsou dořešené restituice. Většina zemědělské půdy v ČR není majetkem farmářů, ale je pronajímána od jiných vlastníků.

Moje bakalářská práce zhodnotila substanci osy II Programu rozvoje venkova, která viditelně vykazuje v uvedeném období 2007 – 2013 zvyšující se zájem zemědělců o dotace. Provedená analýza podává přehled o stavu zemědělských uživatelů, jejich obhospodařované půdě a získaných dotacích za sledované období.

Nejvyšší nárůst byl zaznamenán u titulu ekologického zemědělství, kde ve sledovaném období navýšení uživatelů vzrostlo o 600 % a jsou zde patrné i nejvyšší stanovené sazby. S tímto titulem je možné současně zařadit a čerpat další tituly s výjimkou integrované produkce. Dalším výrazným navýšením v počtu uživatelů je titul biopásy, nárůst je 600 %. Navýšení se týká i titulu meziplodiny, které se zvýšilo o 320 % uživatelů a u titulu zatravnění je zvýšení o 277 %, u ošetřování travních porostů je nárůst o 265 % uživatelů. Naopak pokles uživatelů následuje u integrované produkce zeleniny, který činí 25 %. Kompletní a podrobnější přehled za celé sledované období v nárůstu uživatelů, navyšování zemědělské půdy pro dotace a vyplacené finanční prostředky v litoměřickém regionu je uveden v tabulkách, které jsou součástí přílohy této práce.

Stanovená sazba je fixně stanovena pro pětileté období AEO v EUR. Přepočtení této sazby je upravován kurzem dle vývoje české koruny a schvalován Ministerstvem zemědělství pro každý konkrétní aktuální kalendářní rok.

Pracoviště Litoměřice, oddělení příjmů dotací a LPIS eviduje ke konci roku 2013 celkem 472 uživatelů v LPIS, ale tento počet se neshoduje s žadateli podaných žádostí. Ne všichni totiž splňují stanovené podmínky pro podporu zemědělských dotací, např. mají menší výměru než jeden hektar obhospodařované půdy.

Litoměřický kraj je specifický svou různorodou krajinou a úrodnou zemědělskou půdou. Litoměřicko je vnímáno širokou veřejností jako „Zahrada Čech“. Zemědělci zde využívají veškerých dotačních titulů pro svou zemědělskou produkci. A toto programové období 2007 – 2013 bylo zemědělci hojně využito.

6. Seznam použité literatury

TOMŠÍK, K.,: *Vývoj a perspektivy evropského venkova*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009,

PĚLUCHA, Martin, a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU* . 1. vyd. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku o.p.s., 2006. 162 s. ISBN 80-86684-42-3.

<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>

BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M., *Strukturální politika Evropské unie*. C.H.Beck, 2009

Machálek, E. – Pělucha, M a kol., *České zemědělství v podmínkách reformy SZP a nástroje k její realizaci*. Praha:Ireas, 2008

MZe, *program rozvoje venkova na období 2014 – 2020, verze schválená vládou ČR dne 9.7.2014*

Metodika k provádění nařízení vlády č. 75/2007., o podmínkách plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů

ISBN 978-80-7434-103-8, Vydalo Mze, Těšnov 17, 117 05 Praha 1)

Metodika k provádění NV 79/2007, ISBN 978-80-7434-104-5

Ministerstvo zemědělství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1, www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz Metodika k provádění nařízení vlády č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy, ve znění pozdějších předpisů ISBN 978-80-7434-105-2